

Kun hätä on suurin ...

... on apukin lähellä, on vanha sananparsa. Niin tässäkin tarinassa, vaikka tarkalla se oli. Tapahtumasta on kulunut rohkeet kuusi vuosikymmentä, kun eräänä sunnuntai iltapäivänä kotonani Tiurin Jurkkalassa odottelimme vieraita saapuvaksi ennakkotiedon mukaisesti. Kotonamme kortteerasi tilapäisesti metsätyönjohtaja Olli Arponen Kaukolasta. Olimme siinä kahvinjuontitouhussa, kun yhtäkkiä alkoi ulkona oleva koiramme ulvoa huomiota herättävän omituisesti. Tiesimme entuudestaan, että nyt on häitä jossain. Kohta koira tulikin oven taakse raapien ja kolistellen ja juoksi jälleen puutarhassa olleen kiven päälle, jatkaen kammottavaa ulinaansa. Silloin arvasimme, että nyt oli joku ajanut Konnitsan joen suistoon, jossa joen virta ja viime päivien lämpimät sateet ja tuulet olivat aiheuttaneet jään ohenemisen. Huolimatta siitä, että vielä edellisenä päivänä paikalla oli liikenne sujunut normaaliin tapaan.

Syöksyimme ulos, Arponen, veljeni Simo ja minä. Mennessä teimme suunnitelman, että Simo käy navetan vintistä hakemassa köyden ja minä Arposen kanssa kiirehdimme tapahtumapaikalle, minun oli määrä ottaa mennessä nuottavajasta pitkä nuottasalko, niin kuin teinkin. Arponen, joka oli jo ikämies ja lihavahko oli kohta juoksunsa juossut melko paksussa hangessa ja ei ollut kehuttavaa minunkaan juoksuni. Lumen alla oli vettä melkoisesti ja pitkä nuottasalko asetti oman haittansa. Mutta avunhuudot pakottivat yrittämään. Näinkin veden varassa kaksi hahmoa, jotka äänestä kohta tunsin naapureikseni Vilppo ja Hilda Paavilaiseksi. Ja huudot yhä kehottivat, että jos tullette, niin tulkaa äkkiä.

Päästyäni viimein lopen hengästyneenä paikalle, totesin Vilpon pitelevän Lempi tyttärensä päätä veden yläpuolella, äiti Hildan tehdessä samaa Arvi pojan kanssa. Hevosta, joka oli kaunis nelivuotias ori, ei enään näkynyt, se oli hukkunut. Olin jo melko lähellä Hildaa, kun he olivat painuneet jälleen pinnan alle. Nyt ajattelin, että oliko kohtalo niin määrännyt, että silmiäni edessä naapurin emäntä poikineen hukkuu. Mutta kuinka ollakaan, vielä kerran nousi Hildan pää pinnalle, Samassa työnsin nuottasalon häntä kohden ja sanoin, että jaksatko ottaa kiinni. Vasemmalla kädellään hän tarttuikin salon päähän ja hivuttauduin salkoa pitkin kunnes sain häntä kädestä kiinni. Jäälle päästyään Hilda vain murheellisena totesi, että Arvi parka on kuollut, kun on joutunut olemaan niin kauan veden alla, mutta en halunnut laskea häntä kainalostani pois niin kauan kuin itse olen hengissä.

Nyt olivat ehtineet toisetkin paikalle. He ottivat Arvin syliinsä ja läksivät kuljettamaan kotiimme, päästä alaspäin riiputtaen. Minä läksin puolestani kiertämään avannon toiselle puolelle, jossa isä Vilppo ja Lempi tytär kamppailivat. Nyt olin saanut veljeni tuoman köysivyyhden ja näin ollen ei tarvinnut enään mennä niin lähelle vaaranpaikkaa. Vilppo, joka oli elämänsä parhaissa voimissaan jaksoi pysytellä pinnalla ja samalla pitää tyttärensä päätä ylhäällä. Näin, ettei heillä nyt ollut vielä erikoista hätää. Salkoa pitkin lähestyin heitä niin pitkälle kuin uskalsin ja heitin ”lasson” joka osuikin Vilpon kaulan ympärille ja kysyessäni, että saanko vetää hän pyörähti selälleen, joten silmukka jäi leuan taakse ja huusi, että vedä vain. Kovasti vetäen onnistuinkin saamaan heidät taas lujalle jäälle ja ihme kyllä, vaikka hän oli niin kauan pulikoinut jääkylmässä vedessä, jaksoi hän vielä kävellä kotiini.

Tuvassa oltiin sillä aikaa yritetty elvyttää Arvia tekohengityksellä, mikä olikin johtanut tulokseen, poika oli viimein avannut silmänsä ja todennut, että kyl myö ei enää jäälle mennä. Koko perhe siinä pahaisen rakin ansiosta pelastui. Emme olisi sisälle avunhuutoja muuten kuulleet. Muutaman päivän kuluttua saimme sanomalehdestä. lukea Paavilaisten julkisen kiitoksen työnjohtaja Arposelle ja veljekset Simo ja Heikki Lallukalle ihmishenkien pelastamisesta varmalta kuolemalta.

Myöhemmin lienee ollut 30-luvun alkupuolella, läksimme naapurini Karilaisen Toivo ja minä potkukelkalla ylittämään vuoksea tarkoituksella mennä Tiurin ns:n talolle perheiltamiin ja pimeässä ajoimme liian lähellä Joensuuta ja putosimme sulaan. Kuolema kolkutteli jälleen. Minulla oli kuitenkin tapana tälläisinä kelirikkoaikoina, jolloin jää ei ollut vielä luotettavan vahvaa, pitää taskussani jotain terävää "merasinta" jolla saa pysyvään otteen liukkaasta jäästä. Näin oli nytkin, sain sen taskustani esiin ja iskin jään reunaan ja huusin Toivolle, että ui tännepäin ja ota minua jalasta kiinni. Hän teki työtä käskettyä ja näin pääsimme hivuttautumaan kestäväälle jäälle. Menimme takaisin kotiini, jossa vaihdoimme kuivat "kuteet" ylle ja takaisin taipaleelle, sillä eihän passannut iltamasta poiskaan olla, koska meillä oli ohjelmaa. Olimme nim. harjoitelleet kolmisiin, veljeni Ville, Toivo ja minä laulun: "Valkeat aallot vaahtoavaiset" ....

H. Lallukka